

**ЗНАЧЕННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОГО ІГРОДИЗАЙНУ
У РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ –
МАЙБУТНІХ СІМЕЙНИХ ВИХОВАТЕЛІВ**

**Жлудько Віра Миколаївна,
Грач Яна Вікторівна**

Анотація. У статті розглядається проблема розвитку здібностей майбутнього сімейного вихователя засобами театралізованого ігродизайну – проектом педагогічних умов, яким забезпечується синтез художньо-творчих ігор. У проектно-ігровій театралізованій діяльності студентів-гувернерів виокремлено інтеграцію методичних засобів: вербально-інформаційних (мовленнєвих, музичних, вокальних), сенсорно-інформаційних (кольоро-графічних), структурно-інформаційних (конструктивних, пластичних).

Ключові слова: розвиток здібностей, театралізований ігровий дизайн, сімейний вихователь.

Аннотация. В статье рассматривается проблема развития способностей будущего семейного воспитателя средствами театрализованного игрового дизайна – проекта педагогических условий, которым обеспечивается синтез художественно-творческих игр. В проектно-игровой театрализованной деятельности студентов-гувернеров выделено интеграцию методических средств: вербально-информационных (словесных, музыкальных, вокальных), сенсорно-информационных (цвето-графических), структурно-информационных (конструктивных, пластических).

Ключевые слова: развитие способностей, театрализованный игровой дизайн, семейный воспитатель.

Annotation. Nowadays, the developing component of abilities as a child, pupil and future teacher-family educator acquires a dominant significance. The article deals with the problem of the future governor abilities development by the means of theatricalized game design. The principle of continuity in the development of the natural tendency of preschoolers and younger students to play dramatized games can be provided with a dramatized game design - a project of pedagogical conditions, which ensures the synthesis of artistic and creative games of students. In the design-play theatrical activity, the integration of methodical tools: verbal-informative (speech, musical, vocal), sensory-information (color-graphic), structural-informative (constructive, plastic), which effectively promote the development of abilities of students-tutors, is singled out.
Key words: abilities development, theatrical game design, family educator.

У сучасній освіті постійно відбуваються зміни, робляться наукові відкриття в різних галузях, розробляються і впроваджуються нові навчальні програми. Домінантного значення набуває розвивальний компонент особистості. Першим, хто швидко й легко повинен мотивувати до навчання дитину, молодшого школяра, творчо розвивати особистість дошкільника і учня є сучасний педагог, учитель початкової ланки освіти, сімейний вихователь. Тому реалізація оновлених програм, започаткованих НУШ, вимагає від сучасного педагога відповідних креативних якостей і залежить від рівня його високої професійності, освіченості, творчої реалізації власних здібностей.

Аналізуючи нову програмою НУШ для початкової школи, доцільно виділити окремі навчальні тижні, присвячені темам: «Театр», «Ігри», метою яких є розвиток пізнавального інтересу до театрального мистецтва, активності у театралізованій діяльності, грі, всебічний розвиток творчих здібностей [2]. Також програмою «Дизайн і технології» для початкової школи передбачені практичні завдання з виготовлення театральних ляльок із викидних матеріалів тощо.

Загальновідомо, що інтегрованим видом художньо-ігрової діяльності учнів початкових класів є театральне мистецтво. Дослідник-педагог І. Журавленко зазначає, що на основі володіння елементами артистизму, особливостей вищої нервової діяльності, індивідуальних творчих рис характеру формується неповторний стиль педагога [6, с. 33]. Театралізовану діяльність досліджували Л. Артемова, О. Комаровська, Л. Масол, Н. Миропольська, Е. Трусова, Л. Серих, Н. Сиротич, Ю. Рубіна та ін. Однак значення театралізовано-ігрової діяльності на розвиток творчих здібностей студентів-майбутніх сімейних вихователів майже не розглядалося.

Нині у педагогічному процесі окрім класичних методів широко використовуються інноваційні технології та методики, які сприяють розвитку образної уяви, фантазії, гнучкості думки, логічного та конструктивного мислення, креативності, творчих здібностей. Зважаючи на зазначені аспекти, вважаємо ефективним і доцільним використання театралізованого ігродизайну з метою швидкого, цікавого і легкого опанування навчальною інформацією дошкільника і молодшого школяра, для студента – оволодіння методикою і організацією театралізованої діяльності майбутнього сімейного вихователя в роботі з дітьми і (не менш важливого аспекту) власного розвитку всебічних творчих здібностей.

Підґрунтям розвитку здібностей особистості дослідники вважають певні задатки (анатомо-фізіологічні передумови), які дозволяють людині в майбутньому успішно і якісно виконувати певний вид діяльності. Вчені-

педагоги О. Антонова, Ю. Клименко зазначають, що спрямованість розвитку здібностей зумовлена також виявленням здібностей (задатків), наявністю умов їх розвитку. Не всі задатки перетворюються на здібності [1, с. 14]. Психолог С. Максименко наголошує, що провідне значення у розвитку здібностей різних видів відіграють не задатки, а умови життя, навчання людей, їх освіта та виховання. На ґрунті одних і тих самих задатків можуть розвинути різні здібності [7, с. 254]. Загально прийнятою є думка про те, що вродженими є лише задатки, тобто анатомо-фізіологічні передумови формування здібностей особистості. Саме на їх основі під впливом навчання і виховання, під час взаємодії з навколишнім середовищем розвиваються її здібності [7, С. 248-249].

Отже, здібності з точки зору сучасної психологічної науки – це такі індивідуально-психологічні особливості людини, які сприяють успішному виконанню нею творчої, інтелектуальної, організаційної або ін. виду діяльності й не зводяться тільки до знань, умінь, навичок, які вона має.

Ігрова діяльність, зокрема театралізована, з її синтезом мовленнєво-творчих, кольоро-графічних і предметно-перетворювальних ігор, є чутливою потребою учнів початкових класів. Принцип наступності у розвитку природного нахилу дітей до театралізованих ігор в дошкільних освітніх закладах і початковій школі може бути забезпечений театралізованим ігродизайном – проектом педагогічних умов, яким забезпечується синтез художньо-творчих ігор учнів.

Особливістю театралізованого ігродизайну є розроблення його змісту, який забезпечує міждисциплінарний зв'язок, інтеграцію мовленнєво-художніх ігор з курсів дитячої літератури, колірно-графічних ігор з образотворчого мистецтва, предметно-перетворювальних ігор з дизайну і технологій [5, С. 20-25]. У проектно-ігровій театралізованій діяльності майбутніх педагогів-гувернерів виокремлено методичні засоби: вербально-інформаційні (мовленнєві, музичні, вокальні), сенсорно-інформаційні (кольоро-графічні), структурно-інформаційні (конструктивні, пластичні, комбіновані).

Театралізована діяльність студентів-майбутніх вихователів дає простір уяві, наповнює їх внутрішнє життя особливим сенсом, допомагає випрацьовувати певне відношення до членів колективу, допомагає знаходити креативні рішення простих і складних творчих завдань, здійснює естетично-моральне виховання, розвиває всебічні творчі здібності, оскільки охоплює спробу в реалізації власних здібностей з різних видів мистецтв, художньої діяльності (акторської, режисерської, художньо-літературної, музичної, театральної-декораційної, хореографічної тощо).

У проектній творчості вчителя-дизайнера поєднуються і прийоми логічно-понятійного мислення і прийоми художньо-образної уяви. Проаналізуємо значення театралізованого ігродизайну на всебічний розвиток особистості студента-гувернера по етапам.

Так, переробка або створення власних ігрових сценаріїв, «вибудова» сценічної концепції майбутньої самодіяльної театралізованої постановки дозволяє розвивати логічне мислення, літературні, вербально-творчі, інтелектуальні здібності.

Образотворча (графічно-ігрова) діяльність спрямована на створення графічних ескізів театральних персонажів, гриму, костюмів, елементів оточення (ігрових декорацій, тла-задника), що розвиває графічно-маніпулятивні здібності, відчуття гармонійного колориту (добір кольорової гама елементів оформлення), окомір, виховується художній смак тощо.

Театралізована проектно-конструктивна ігрова діяльність полягає у безпосередньому виготовленні театральних ляльок, костюмів, масок, елементів декорацій, театральних аксесуарів в об'ємні. Об'ємно-конструктивна ігрова дизайн-діяльність надзвичайно розвиває почуття пропорційності, пластики, співвідношення частин, конструктивне мислення.

Сценічно-ігрова діяльність передбачає повне втілення підготовчих проектів (які як творчі завдання можуть реалізовуватись і відокремлено) в гру-постановку самодіяльного театралізованого проекту. Це дає можливість для широкого прояву і розвитку режисерських, акторських, вокально-музичних та ін. здібностей майбутніх сімейних вихователів. Тож, у театралізованому ігродизайні домінуючими аспектами є естетично-моральне виховання, всебічний творчий розвиток студентів.

Висновки. Отже, новими освітніми стандартами для початкової загальноосвітньої школи передбачені концептуальні засади щодо реалізації змісту особистісно-орієнтованої моделі початкової освіти, до формування особистості педагога не лише як освіченої й культурної, а й творчої, креативної, яка б могла через ігрову дизайн-діяльність свідомо творити своє життя і формувати творчу дитину. Оволодіння методом театралізованого ігродизайну дає можливість учителю не тільки творчо організувати дозвілля, виховні заходи, а й своєрідно подати навчальний матеріал, оригінально знайомити учнів з навчальною інформацією, яка цікаво сприймається, тому й краще запам'ятовується через оживлення створених власноруч театральних предметів-героїв казок, асоціативне розігрування з ними п'єс, вигадкування лялькових мультфільмів, розігрування і унаочнення задач, ілюстрування складних текстів тощо. Але найважливішим аспектом є те, що театралізований ігровий дизайн дає можливість ефективно розвивати

всебічні творчі, інтелектуальні, конструктивні та інші здібності студента, що сприяє його індивідуальному професійному становленню як педагога-гувернера, вчителя початкової ланки освіти.

Список використаних джерел

1. Антонова О. Є., Клименюк Ю. М., Підготовка майбутнього вчителя до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів початкової школи: монографія. Житомир, 2011. С. 264 с.
2. Бабіченко Н.Ю. Ранкові зустрічі. 1 клас. I семестр (НУШ). Театр. Харків, 2018. 144 с. URL:
3. Жлудько В. М. Ігродизайн : метод. посіб. для майбут. учителів почат. кл. Чернігів, 2014. – 1 електрон. опт. диск.
4. Жлудько В. М. Теоретичні основи педагогічної дизайн-освіти. Педагогіка і психологія професійної освіти : наук.-метод. журн. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; Львів. наук.-практ. центр профтехосвіти НАПН України . Львів, 2013. № 3. С. 124–131.
5. Жлудько В. М. Трудове навчання з практикумом: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта». Чернігів, 2016. С. 20-25.
6. Журавленко І. Елементи артистизму в діяльності педагога. Почат. шк. Київ, 1998. – № 1 – С. 33–34.
7. Загальна психологія: підручник \ за редакцією С. Максименко. Вінниця, 2004. 465 с.